

Jaarverslag 2020
Stichting St. Janskerk Schiedam

1. Inleiding

Helaas zal dit jaarverslag zeer veel beknopter zijn dan die van andere jaren. Wat vrijwel niemand vermoedde, was dat de in China vastgestelde onbekende virusziekte binnen enige maanden een wereldwijde pandemie zou veroorzaken. Het stichtingsbestuur maakte zich niet echt zorgen. Het zou snel genoeg onder controle zijn. Het pakte anders uit. Op 10 maart werd de kerk op last van de Veiligheidsregio Rotterdam voor alle activiteiten gesloten. Voor zover bekend is dat in de lange historie van de kerk niet eerder gebeurd. De repetities voor de jaarlijkse uitvoering van de Matthäus Passion, die al begonnen waren, werden opgeschort in de verwachting dat de uitvoering wat later in het jaar wel zou kunnen plaatsvinden. Het bleek een illusie.

Ook de hoop dat er in het najaar (altijd de drukste periode) weer dingen mogelijk zouden zijn, vervloog. De gebruikelijke jaaragenda als bijlage in ons jaarverslag ontbreekt in dit verslag. Er waren simpelweg geen activiteiten toegestaan.

De kerk was zelfs voor de kerkdiensten van de Protestantse Gemeente van 10 maart tot begin juli gesloten. Gelukkig kon op 15 juli, in overleg met de Veiligheidsregio Rotterdam en volgens de richtlijnen van het RIVM, de kerk weer open voor bezoekers. De zorg dat als gevolg van het besmettingsgevaar er weinig bezoekers zouden zijn, bleek toch mee te vallen. Er rekening mee houdend dat van de periode dat de kerk gewoonlijk open is voor bezoekers al twee derde verstreken was, viel het bezoekersaantal uiteindelijk mee. Waren het in 2019 72.000 personen die de kerkdeuren passeerden, in 2020 waren dat er iets minder dan 20.000. Maar de omstandigheden waren er dan ook naar.

Dat het jaar 2020 financieel gezien een rampjaar was, zal iedereen begrijpen. Van alle jaarlijkse verhuurinkomsten bleven vrijwel alleen de verhuur aan de Protestantse Gemeente en aan de Waag over, terwijl de vaste onvermijdbare kosten gewoon betaald moesten worden. Dat de stichting desondanks dit jaar heeft overleefd is alleen te danken aan een extra subsidie van de Gemeente Schiedam waarover meer in het financiële deel van dit jaarverslag.

2. Wat gebeurde er nog wel in de kerk?

Voorhof

Allereerst was er de verbouwing van de ontmoetingsruimte, de Voorhof. Weliswaar vertraagd, gingen de werkzaamheden toch door. Er was in feite ook geen haast meer bij, want wat we van plan waren te doen zodra alles klaar was, werd door de corona maatregelen onmogelijk. Een complicatie was verder dat de ingeplande werkzaamheden door onze vrijwilligers vanwege het besmettingsrisico slechts mondjesmaat konden plaatsvinden. Met het ophangen van de gordijnen was in het begin van de herfst tenslotte toch alles gereed en kon het resultaat worden bewonderd. Helaas maar door weinigen. De officiële ingebruikname zal pas kunnen plaatsvinden wanneer dat veilig kan.

Al met al is de toch al zo fraaie St. Janskerk een bezienswaardigheid rijker. Opvallend is vooral het gebogen glazen dak met een omtrek lengte van ruim 7 en een vrije overspanning van 5,5 meter. Volgens de makers, het Schiedamse bedrijf Glasimpex, een niet eerder in West-Europa toegepaste constructie. Door het glas heen heeft men onbelemmerd zicht op het 22 meter hogere tongewelf van het noorderkoor en andere delen van het dak van de kerk. Vooral de wijze waarop de ramen in de gevel zich bij zonlicht spiegelen in het glazen dak zijn prachtig.

Met een uitgebalanceerde en geheel regelbare verlichting en infrarood verwarming, die ingenieus in de staalconstructie is opgenomen voldoet de ruimte aan elke gebruikseis. Ook over de akoestiek, een punt van zorg bij een glazen dak, zijn de gebruikers heel tevreden.

Deze ingrijpende verbouwing kon alleen maar worden uitgevoerd dankzij de zeer gewaardeerde bijdragen van het Fonds Schiedam-Vlaardingen e.o., het De Grootfonds, een omvangrijke anonieme schenking, de Stichting tot instandhouding van de Grote of St. Janskerk, de bijdrage in arbeid van onze vrijwilligers en een door onze stichting afgesloten lening.

Specifiek voor het nieuwe uitgiftepunt van koffie, thee etc. kregen we een bijdrage van de Stichting Voormalig Nederlands Hervormd Rusthuis Schiedam. Ook die kwam goed van pas, evenals de opbrengst 2019 van de Mevo bazar die voor hetzelfde doel werd gebruikt.

Met een strakke regie en een zorgvuldige kostenbewaking is het tot onze opluchting gelukt binnen de begroting te blijven.

Onderhoud

Veel van het jaarlijkse onderhoud zoals dat volgt uit de aanbevelingen van het rapport van de Monumentenwacht zijn dit jaar achterwege gebleven. Een direct gevolg van de corona maatregelen. Er is alleen uitgevoerd wat niet kon worden uitgesteld of die te combineren waren met werkzaamheden in de Voorhof.

Al het onderhoud aan verwarming en overige installaties en het orgel evenals de ‘verplichte’ inspecties van de droge brandleiding, de bliksemafleiders en de brandweer eisen, zijn wel uitgevoerd.

Verduurzaming kerkgebouw

Eind 2019 werd het in opdracht van de Gemeente Schiedam en de Stichting St. Janskerk uitgevoerde onderzoek door OOM Advies naar verduurzaming van dit rijksmonument afgerond. Het resulteerde in een maatwerkadvies, in feite een goed hanteerbaar bestek voor stapsgewijze verduurzaming van de kerk. Met een begin van de uitvoering ervan kon dit jaar door meerdere oorzaken helaas nog geen begin worden gemaakt.

Zomerkunstwerk in de kerk

In de herfst van 2020 ging het Stedelijk Museum Schiedam dicht voor een omvangrijke renovatie die een jaar zal duren. Om de stad, toch al op slot door de lockdown, niet een jaar verweesd te laten, ging het museum op zoek naar mogelijkheden de cultuur in 2021 een bijzondere impuls te geven. Vanuit de ervaring met eerdere exposities in de St. Janskerk was een verkennend overleg tussen het museum en onze stichting een logische stap. Zo ontstond het idee in het middenschip van de kerk gedurende de zomer van 2021 een groot tijdelijk kunstobject te realiseren. Voor het ontwerp stelde het museum zich voor drie internationaal bekende kunstenaars te vragen hun visie te geven. Aan het eind van het jaar waren er nog te veel onzekerheden om te kunnen zeggen dat dit ambitieuze plan doorgang zou vinden.

Sculptuur van Johannes de Doper

Al heel lang had het bestuur de wens een beeld van de naamgever van de St. Janskerk in huis te hebben maar hoe kom je daaraan? De toch nog onverwachte gelegenheid deed zich voor toen bekend werd dat de kerk O.L.V. Visitatie/ St. Jan de Doper in Nieuwland jammer genoeg buiten gebruik zou worden gesteld. Daar bevond zich een bronzen sculptuur van Johannes de Doper, eigendom van de Orde Der Dominicanen. Een met redenen omkleed verzoek aan de Dominicanen het beeld in langdurig

bruikleen in de St. Janskerk neer te zetten, werd gelukkig ingewilligd. Zo heeft sinds halverwege dit jaar het beeld, na het sluiten van een langdurige bruikleen overeenkomst, een nieuw thuis gekregen. De maker van het beeld is niet bekend. Van de geschiedenis is alleen bekend dat het afkomstig is uit een klooster in Nuenen en na de nieuwbouw van de in de vijftigerjaren gebouwde kerk van St. Jan de Doper daarheen verhuisde. Toen deze in het begin van deze eeuw gesloopt werd, verhuisde de sculptuur naar de kleinere nieuwe kerk, gevormd uit een deel van vroegere kerk.

Corona kunstwerk

In de loop van het jaar werd gaandeweg duidelijk dat het corona virus zijn grip op het leven van iedereen voorlopig niet zou prijsgeven en dat een einddatum van de uitzonderlijke situatie niet alleen in ons land maar ook in de rest van de wereld voorlopig niet in zicht was.

Het bracht een van onze zakenvrienden op de gedachte om een aandenken te maken dat voor later iets zou vastleggen van de onmacht, de onzekerheid, de angst ook, waarmee dit ongrijpbare monster zijn slachtoffers maakte en het algemene beeld sloopte dat onze mondiale samenleving in alle omstandigheden meester was van elke situatie.

Zij bood ook haar medewerking aan, met haar bedrijf dat 3D prints maakt. Dankbaar voor dit gebaar besloot het bestuur er een kunstopdracht van te maken met als onderwerp 'troost'. Een lastige opgave, zo bleek uit de reacties van kunstenaars die we vroegen. Op basis van zijn voorstel ging de opdracht naar de Schiedamse kunstenaar Aldo Hoebe die verwacht het bescheiden kunstwerk in het voorjaar van 2021 gereed te hebben.

Nieuwe website

Dit najaar ging een geheel vernieuwde website 'live' met drie overzichtelijke hoofdgroepen: verhuur, agenda en bezoek. De site is voorzien van de meest recente technische snufjes en is mede aantrekkelijk door de fraaie nieuwe fotografie van Paul de Graaf.

3. Beleid

Het beleid van het bestuur was dit jaar met name gericht op overleven nu de belangrijkste inkomstenbron, verhuur van het kerkgebouw helemaal was weggefallen. Waar mogelijk werden kosten geschrapt of uitgesteld. Veel soelaas bood dit niet. Gelukkig stak de Gemeente Schiedam ons een helpende hand toe in de vorm van een extra (corona) subsidie.

Trouwlocatie

Vanaf het moment dat half juli de kerk weer beperkt openging, bereikten ons herhaaldelijk verzoeken om in de kerk een burgerlijk huwelijk te mogen sluiten. De St. janskerk is evenwel geen door de Gemeente aangewezen 'trouwlocatie'. Ons verzoek daartoe in 2014 werd toen door de Gemeente afgewezen.

De Stichting St. Janskerk is er sinds zijn oprichting in 2012 in geslaagd de kerk een plek te geven in het publieke domein en als huiskamer of zo u wilt als 'salon' van de stad beschikbaar en kan ook in feite gebruikt worden als ruimte waar alles kan, zolang het niet in strijd is met de waardigheid van het gebouw.

Hoewel er gelukkig nog altijd de kerkdienst is op zondag, is het moeilijk vol te houden dat het nog een kerk in de traditionele betekenis is. Een mogelijke strijdigheid met de 'scheiding tussen kerk en staat' is daardoor weggefallen. Temeer omdat de stichting geheel onafhankelijk en dus niet kerkelijk is. Ons in augustus 2020 onderbouwde verzoek om burgerlijke huwelijken in de kerk toe te laten werd tot onze teleurstelling opnieuw afgewezen.

Nu is de Stichting St. Janskerk Schiedamdeelnemer in de Overleggroep Monumentale Kerken. Een groep die 20 van de bekendste Nederlandse kerken omvat. Desgevraagd bleek dat er in 18 daarvan burgerlijke huwelijken konden worden gesloten, terwijl het merendeel van die kerken wordt beheerd door een kerkelijke gemeente.

Ook in de wel onafhankelijke Rotterdamse Laurenskerk met niettemin vier kerkdiensten elke zondag, worden burgerlijke huwelijken gesloten. Met deze informatie werd beroep aangetekend tegen de gemeentelijke beslissing. Het verweerschrift van de Gemeente daarop maakte duidelijk dat een gemeente de autonome bevoegdheid heeft op dit punt haar eigen beleid te bepalen. Daarop is ons beroep ingetrokken. Blijft het feit dat de

Gemeente Schiedam hierin een eenzame uitzondering vormt met een in de ogen van ons bestuur rigide opvatting over de scheiding van kerk en staat. Bovendien sluit de gemeente zichzelf als enige Schiedamse instelling uit van het gebruik van dit imposante en zo bij uitstek Schiedamse gebouw.

Statuten

Acht jaar ervaring rijker werd het tijd de oorspronkelijke statuten eens tegen het licht te houden. Dat heeft geleid tot enkele vooral praktische aanpassingen zoals bijvoorbeeld het verlengen van de maximale duur van het bestuurslidmaatschap tot drie termijnen van vier jaar.

Vrijwilligers

Tot slot nog en enkele opmerking over onze vrijwilligers. Een groep van levensbelang voor onze stichting. Omdat het merendeel ervan qua leeftijd tot de risico groep behoort, waardoor het net verantwoord was op hen een beroep te doen, kon op velen geen beroep worden gedaan. Toch heeft het nergens tot een knelpunt geleid. De gebruikelijke en altijd feestelijke nieuwjaarsbijeenkomst kon door de coronamaatregelen niet doorgaan.

Jaarrekening 2020

Balans per 31 december 2020

	2020	2019
Activa:		
verbouwingen en aanpassing geluidsinstallatie	26.270	216.335
vorderingen	41.558	20.324
liquide middelen	210.424	154.742
	<u>278.252</u>	<u>391.401</u>
Passiva:		
werkkapitaal	97.535	97.039
voorzieningen	128.000	126.000
restaurantfonds BRIM	15.978	11.655
voornit ontvangen		144.549
renteloze lening Voorhof	30.000	
te betalen posten	6.739	12.158
	<u>278.252</u>	<u>391.401</u>

Winst en Verliesrekening 2020

	begroot 2020	uitkomst 2020	uitkomst 2019
Inkomsten:			
buffet			12.083
af: inkoop			-9.265
			<u>2.818</u>
concerten	2.400	2.400	2.400
Huur Protestantse gemeente	31.300	31.272	30.483
verhuur kerk	15.000	15.553	48.258
bazaar		10	4.138
subsidie Nat. Restaurantfonds	5.200	5.171	7.916
gemeente Schiedam corona		35.000	
overige inkomsten	15.000	22.087	23.707
	<u>68.900</u>	<u>111.493</u>	<u>119.720</u>
Uitgaven:			
onderhoud	17.000	15.809	20.014
energie	18.000	16.624	14.594
verzekeringen en belastingen	14.000	12.982	11.051
overig	4.000	578	1.350
	<u>53.000</u>	<u>45.993</u>	<u>47.009</u>
kosten bedrijfsleider	44.400	45.769	37.746
vrijwilligers		1.592	600
overige beheerskosten	7.000	11.420	5.860
	<u>104.400</u>	<u>104.774</u>	<u>91.215</u>

Saldo baten en lasten	-35.500	6.719	28.505
incidentele baten en lasten		100	-2.485
mutaties voorzieningen	-5.200	-6.323	-25.466
Resultaat	-40.700	496	554

Toelichting op de jaarrekening 2020

Algemeen

De stichting is notarieel opgericht op 27 juni 2011 en per 1 januari 2012 is de stichting daadwerkelijk gaan functioneren. Per 1 januari 2012 heeft de Protestantse Gemeente te Schiedam aan de Stichting Sint Jan een bedrag van € 50.000, - ter beschikking gesteld, zijnde een bedrag voor het opstarten en in stand houden van de stichting en haar activiteiten. De Stichting Sint Jan gebruikt dit bedrag als werkkapitaal. De eventueel uit de activiteiten voortkomende baten worden toegevoegd aan het werkkapitaal. Vanuit dit werkkapitaal zal allereerst bijgedragen worden aan de instandhouding van het kerkgebouw; hierover wordt gesproken tijdens het voortgangsoverleg zoals genoemd onder Art.4.3 van het convenant tussen de Kerk en de Stichting Sint Jan. Ook kan, indien de Protestantse Gemeente te Schiedam, de Stichting tot instandhouding Grote-of Sint Janskerk en de Stichting Sint Jan het erover eens zijn dat de financiële toestand het toelaat, de vergoeding voor het kerkelijk gebruik worden bijgesteld.

In 2015 heeft de oplevering van de klokkenluiders woning plaats gevonden en heeft het Kerkelijk Bureau er zijn intrek in genomen. De vrijgekomen Waag is na verbouwing begin 2016 verhuurd aan de Stichting Promotie Schiedam.

Door de coronacrisis moest de begroting bijgesteld worden; de gemeente Schiedam heeft een (Corona) subsidie van € 35.000 toegezegd. Dit bedrag is in 2021 ontvangen.

Balans

Verbouwing en aanpassing

De in 1947 aangebrachte voorhof is gerenoveerd. Het dak is voorzien van een doorzichtige koepel.

De kosten hiervan zijn gedekt door subsidies, bijdragen en een renteloze lening van de eigenaren stichting.

In 2020 is deze renovatie afgerond, de officiële opening is vanwege Corona uitgesteld tot in 2021.

Vorderingen

De vorderingen betreffen voornamelijk de toegezegde Corona subsidie van de gemeente Schiedam en de in rekening gebrachte verhuur van de kerk.

Werkkapitaal

Het positieve resultaat is, na onttrekking aan de restauratievoorziening, toegevoegd aan het werkkapitaal.

Voorzieningen

De stichting is verantwoordelijk voor het onderhoud van het gebouw. De voorziening betreft een reservering voor de vervanging van de Cv-installatie en inventaris.

Ook is er een reserve eigen risico, waardoor de verzekeringspremie voor de komende jaren beduidend lager uitkomt.

Restauratiefonds

Het rijk heeft voor het in stand houden van het gebouw een bedrag van € 68.947 als subsidiabel vastgesteld.

Het subsidiepercentage is 50% ofwel € 34,474. Hiervan wordt 90% in zes jaarlijkse termijnen uitgekeerd.

Winst- en verliesrekening

Inkomsten

Door de coronacrisis waren er geen inkomsten uit het buffet. Ook de verhuur van de kerk was minimaal.

De overige inkomsten komen uit subsidies, giften, sponsoring zakenvrienden en de verkoop van brochures en kaarten.

Uitgaven

Onderhoud	2020	2019
gebouw	2.171	4.083
installaties	6.938	14.525
inventaris	2.122	356
schoonmaken	1.167	637
	<u>12.398</u>	<u>19.601</u>
muziekinstrumenten	3.411	413
	<u>15.809</u>	<u>20.014</u>

De bedrijfsleider is een werknemer van de Protestantse Gemeente, de kosten hiervan worden doorberekend.

In mei 2019 is deze werknemer voltijd gaan werken.

De vrijwilligers worden regelmatig bijgepraat over de ontwikkelingen, de kosten betreffen o.a. de catering van deze bijeenkomsten. Er worden geen vergoedingen betaald.

De overige beheerskosten zijn onder meer telefoonkosten, onderhoud website, abonnementen, kosten betalingsverkeer e.d.

Bijlage 1. Samenstelling bestuur

Na vanaf de aanvang bij de stichting betrokken te zijn geweest, besloot Loe Koppejan halverwege het jaar zijn bestuurslidmaatschap te beëindigen. Het bestuur verliest in hem een wijze ervaren bestuurder en is hem dankbaar voor zijn altijd zo waardevolle bijdragen.

Bram van Hengel die vanaf de oprichting voorzitter was, had al aan het eind van 2019 aangekondigd na het voltooien van de verbouwing van de Voorhof afstand te willen doen van het voorzitterschap maar nog wel bereid te zijn deel te blijven uitmaken van het bestuur.

Nadat het bestuur unaniem besloot Huib Snee te benoemen tot voorzitter, droeg Bram van Hengel in de laatste vergadering van 2020 het voorzitterschap over in de vertrouwde en capabele handen van Huib Snee die verlegen makende lovende woorden weidde aan Bram's afscheid als voorzitter en dit onderstreepte met een prachtig boeket bloemen.

Ultimo december 2020 bestond het bestuur uit:

- H. D. (Huib) Snee	voorzitter
- J. (Janny) Verhoeven	secretaris
- L.A. (Luuk) Ruys	penningmeester
- K.C. (Ini) Hemminga	coördinatie vrijwilligers
- H.C. (Hugo) Boogaard	bestuurslid
- A.S. (Andrea) van Hengel	communicatie
- A. (Bram) van Hengel	bestuurslid.

Bijlage 2. Koster en vrijwilligers

De heer Paul van Wijngaarden is als koster-beheerder in dienst bij de Protestantse Gemeente en gedetacheerd bij de Stichting Sint Janskerk Schiedam met een contract van 36 uur per week. Hij is de enige betaalde kracht.

Voor het overige is de Stichting aangewezen op vrijwilligers. Zij zijn het die gastvrouw/gastheer zijn als de kerk open is, zij verzorgen de consumpties voor bezoekers en gasten en een aantal van hen helpt ook bij het schoonhouden van het gebouw. Sommigen hebben vrijwel een dagtaak aan het lopende onderhoud en het in gereedheid brengen van het interieur voor de diverse evenementen in de kerk. Het zal niemand verbazen dat het bestuur buitengewoon gelukkig is met deze situatie en grote waardering heeft voor hun inzet.

Helaas verloren we dit jaar Jan Verhoeven, één van onze meest ervaren en altijd beschikbare vrijwilligers. Als gevolg van de coronamaatregelen hebben we maar in zeer beperkte kring afscheid van hem kunnen nemen.

De kern van de vrijwilligers komt samen met de koster en de voorzitter van het bestuur komt normaliter vrijwel maandelijks bijeen voor het bespreken en plannen van komende activiteiten en benodigd onderhoud.

Doordat de kerk gesloten werd en alle evenementen werden gecancelled en ook om besmettingsgevaar te voorkomen waren er dit jaar slechts drie bijeenkomsten.

In 2020 bestond deze kern uit:

- Bram van Hengel
- Fons van der Knaap
- Huib Sneepe
- Rinus Spits
- Janny Verhoeven
- Paul van Wijngaarden.